

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

sprawie **W. K., M. B., K. W.** oskarżonych z art. 258 § 3 k.k.i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 października 2021 r.,
zażalenia obrońcy oskarżonych na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego
w W. z dnia 11 czerwca 2021 r., w sprawie So (...),

postanowił:

utrzymać zaskarżone postanowienie w mocy.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 czerwca 2021 r., w sprawie SO (...), Wojskowy Sąd Okręgowy w W. stwierdził sprzeczność w interesach oskarżonych M. B. i W. K., M. B. i Ł. K. oraz K. W. i W. K. . Zakreślił oskarżonym termin 14 dni na ustanowienie innych obrońców w miejsce adw. T. L.. Sąd wstrzymał wykonanie tego postanowienia do czasu jego uprawomocnienia się.

Zażalenie na to postanowienie na podstawie art. 85 § 2 k.p.k. w zakresie pkt I i II wniósł ich obrońca adw. T. L.. Zarzucił mu błąd w ustaleniach faktycznych wynikający z pobieżnej i dowolnej oceny wyjaśnień oskarżonych, a polegający na przyjęciu, że:

1. wyjaśnienia M. B. oraz K. W. obciążają oskarżonego W. K., podczas gdy zarówno M. B., jak również K. W. nie składają wyjaśnień, które obciążałyby W. K. ponad to, do czego sam oskarżony K. się przyznał, a ocenę wyjaśnień wszystkich trzech oskarżonych należy odnieść do ostatecznych zarzutów, jakie ostały się w wyniku postępowania przygotowawczego i znalazły się w akcie oskarżenia i które będą przedmiotem oceny Sądu.

Wyjaśnienia dotyczące pierwotnych zarzutów, które nie będą analizowane nie mają już w sprawie żadnego znaczenia;

2. obrona jednego z oskarżonych będzie zmuszała do podważenia zaufania do twierdzeń innego oskarżonego, podczas gdy wyjaśnienia złożone dotychczas przez oskarżonych dotyczące ostatecznie pozostawionych zarzutów nie wymagają wzajemnego kwestionowania, gdyż są co do zasady zgodne. Wymagają jedynie ustalenia czy rzeczy wskazane w zarzutach pochodziły z przestępstwa, czy też mogły być przedmiotem legalnego obrotu tak jak to miało miejsce w przypadku wielu innych elementów wyposażenia, co potwierdził biegły oraz Prokurator umarzając częściowo postępowanie. Takie ustalenie jest jednak w interesie wszystkich oskarżonych i nie wymaga podważenia dotychczasowych wyjaśnień.
3. dotychczasowy obrońca W. K. musi zrezygnować z jego obrony w przypadku potwierdzenia przez Sąd Najwyższy sprzeczności interesów, podczas gdy obrońca nie będzie miał żadnego interesu, żadnego prawa ani nawet hipotetycznej możliwości działania na niekorzyść W. K., M. B. czy K. W. wobec faktu, iż obrona M. B. K. W. jeszcze się de facto nie rozpoczęła i ograniczyła się do złożenia upoważnienia do obrony bez podjęcia czynności procesowych, po czym rozprawa została przerwana, a Sąd wydał zaskarżone postanowienie.

Wobec powyższego skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia umożliwiając adw. T. L. obronę wszystkich trzech oskarżonych, ewentualnie, w przypadku potwierdzenia sprzeczności interesów, o zmianę postanowienia umożliwiając dotychczasowemu obrońcy W. K. jego dalszą obronę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 85 § 1 k.p.k. obrońca może bronić kilku oskarżonych, jeżeli ich interesy nie pozostają w sprzeczności. Z punktu widzenia dwóch pierwszych zarzutów sformułowanych w zażaleniu znaczenie ma zbadanie, czy rzeczywiście

interesy oskarżonych są sprzeczne, co wymaga analizy złożonych przez tych oskarżonych wyjaśnień.

Na rozprawie w dniu 12 maja 2021 r. oskarżony W. K. wyjaśnił, że nie przyznaje się do kierowania grupą przestępczą. Podał, że nie współpracował z M. B., K.. W. i Ł. K.. Dodał, że nie miał z nimi nic wspólnego. Następnie wyjaśnił, że „ewentualnie” kupował rzeczy, które żołnierze mieli na zbyciu. Skupował nadstany, nikomu nie kazał kraść. Nie wiedział, że pochodzą one z kradzieży. Jeśli chodzi o współpracę z K. W., to jedynie poprosił go o podwiezienie kocy. (k. 4843 v. – 4844 – tom XXV). Potwierdził wyjaśnienia złożone w postępowaniu przygotowawczym, w którym również nie przyznał się do postawionych zarzutów. Zaprzeczył dokonania jakiegokolwiek transakcji z Ł. K.. Natomiast potwierdził dokonanie jednej transakcji sprzedaży mundurów z M. B., co do których wyraził przypuszczenie, że ten otrzymał je jako wyposażenie w jednostce wojskowej (k. 326-328, 379 – tom II). Potwierdził także wyjaśnienia z dnia 23 września 2019 r., w których stwierdził, że K. i B. nie wprowadzili go we własne interesy, w jaki sposób uzyskali z magazynu przedmioty. Nie dzielili się z nim pieniędzmi.

Oskarżony M. B. na rozprawie w dniu 12 maja 2021 r. przyznał się do zarzucanych mu czynów. Potwierdził wcześniejsze wyjaśnienia. Stwierdził, że nie rozumiał co oznacza zorganizowana grupa przestępcza, ale stwierdził, iż potwierdza swoje wcześniejsze słowa. Sprostował, że W. K. nie naciskał go (wyjaśnił tak będąc w stresie), a jedynie pytał, czy ma rzeczy, których potrzebował (k. 4845-4845v. – tom XXV). W postępowaniu przygotowawczym w dniu 29 czerwca 2017 r. przyznał się do postawionych mu zarzutów i potwierdził, że sorty zabrane z magazynu sprzedawał W. K., to samo robił Ł. K. (k. 276 v. – 277 – tom II). Z wcześniej złożonych wyjaśnień z punktu widzenia konfliktu interesów pomiędzy oskarżonymi M. B. i W. K. znaczenie mają zwłaszcza jego wyjaśnienia złożone w postępowaniu przygotowawczym w dniu 30 czerwca 2017 r., w których podał, że zauważył z Ł. K., że można zarobić poprzez dopisywanie pojedynczych sztuk wyposażenia w asygnatach dla indywidualnych żołnierzy. Podał kwotę, którą zarobili, ale dodał, że na pewno więcej na tym zarobił m.in. K.. W tych wyjaśnieniach podał, że K. bardzo często na niego naciskał, żeby „pozyskali” dla niego określone elementy wyposażenia (k. 385 – tom II).

Z kolei oskarżony K. W. na rozprawie w dniu 12 maja 2021 r. przyznał się do przewozu koców i rozmów telefonicznych, ale dodał, że nie był świadomy, iż „jest jakaś grupa przestępcza”. Potem dodał: „nie byłem świadomy tego, że byłem w grupie przestępczej”. Nie był również świadomy, czym się zajmują B. i K. oraz nawiązania przez K. współpracy z osobą z K.. Potwierdził wyjaśnienia z postępowania przygotowawczego (k. 3957 – tom XX), gdzie podał, że dowiedział się, iż W. K. handluje sortami. Chciał pomóc osobie szukającej mundurów dla grupy rekonstrukcyjnej i przekazał tę informację K.. Podał, że następnie z K. „współpraca zaczęła się zacieśniać”. Odnośnie do zawiezienia koców, to przyznał, że wcześniej skierował prośbę H. B. o pozyskanie koców do W. K.. Nie pamięta, jak było z pieniędzmi za koce, ale te pieniądze miały być dla K.. Słyszał o poruczniku z K. od K., ale tylko ten ostatni się z nim kontaktował (k. 3957 – tom XX).

Mając na uwadze, że każdemu z oskarżonych postawiono m.in. zarzut popełnienia przestępstwa z art. 258 § 1 k.k., czyli udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, stwierdzić należy, że ich interesy pozostają w sprzeczności. Zarówno M. B., jak i K. W. obciążają W. K.. Wprawdzie w niektórych wyjaśnieniach łagodzą obraz jego udziału w zarzucanych czynach, ale generalnie potwierdzają wyjaśnienia złożone w postępowaniu przygotowawczym. Co więcej, pomimo tego, że M. B. na rozprawie stwierdził, iż W. K. nie naciskał na niego, aby pozyskiwał potrzebne mu przedmioty, to wobec ujawnienia tych wyjaśnień na rozprawie stały się one materiałem dowodowym, który Sąd I instancji musi zgodnie z art. 410 k.p.k. wziąć pod uwagę dokonując ustaleń faktycznych. Wbrew twierdzeniom obrońcy, charakter postawionego oskarżonym zarzutu, który dotyczy czynu wymagającego współdziałania innych osób, przemawia za stwierdzeniem, że takiej treści wyjaśnienia, w których oskarżeni w różny sposób przedstawiają swoją rolę, rolę innych osób, czy świadomość przestępnego pochodzenia rzeczy, świadczy o sprzeczności ich interesów. Podkreślić przy tym należy, że nie można w tej ocenie ograniczyć się do treści wyjaśnień złożonych jedynie na określonym etapie postępowania, tym bardziej, że w badanej sprawie oskarżeni generalnie podtrzymują wcześniej złożone wyjaśnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1980 r., II KR 210/80, OSNPG 1981, z. 1, poz. 14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 czerwca 2014 r., II AKa 130/14, KSA w

Gdańsku 2014, z. 3, s. 125 i n.). Poza tym, nie jest to konflikt hipotetyczny, bo wynika z już złożonych wyjaśnień, a nie jedynie wyjaśnień określonej treści, które oskarżeni mogliby złożyć

Przechodząc do ostatniego zarzutu zażalenia, to dla stwierdzenia, że konflikt interesów uniemożliwia dalsze wykonywanie funkcji obrońcy, nie ma znaczenia to, jak długo trwała rozprawa, jakie czynności procesowych zostały podczas rozprawy podjęte. Obrońca wykonuje obowiązki nie tylko w czasie rozpraw. Przygotowując się do rozprawy pozyskuje od oskarżonych informacje. W sytuacji, gdy występuje między nimi konflikt interesów ta wiedza może być wykorzystana przeciwko innemu oskarżonemu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2016 r., WZ 7/16, Lex nr 2053666; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2017 r., II KK 224/17, Lex nr 2427143). Dlatego decyzja Sądu o braku możliwości sprawowania funkcji obrońcy w stosunku do któregokolwiek z oskarżonych, których dotychczas reprezentował jest zasadna.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.